

rer, må denne behandlingsform aldrig anvendes som tvangsbehandling. En protest fra patienten skal altid respekteres, uanset hvilken psykisk tilstand den pågældende befinder sig i.

I lovforslagets § 22 stilles der herudover for det første krav om, at patienten afgiver et informeret, skriftligt samtykke. Samtykker patienten, men er den pågældende ude af stand til at afgive et *gyldigt* samtykke, kan et psykokirurgisk indgreb kun gennemføres, såfremt patienten umyndiggøres i personlig henseende, og den beskikkede værge giver skriftligt samtykke.

Et skriftligt samtykke fra patienten – eller, efter umyndiggørelse, af dennes værge – er ikke tilstrækkeligt. Der kræves endvidere en forudgående godkendelse fra et lægeråd, der nedsættes af Sundhedsstyrelsen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under pkt. 4. og til betænkning nr. 1109/1987, side 83 f.

Til § 23

I lovforslagets § 23 findes en regel om forsøgsbehandling. Ved forsøg forstås afprøvning af lægemidler og indgreb eller anden legemlig eller psykisk påvirkning eller undersøgelse, der foretages i forskningsmæssigt øjemed uden samtidig behandling. Såvel klinisk som ikke klinisk afprøvning og forskning er omfattet af reglen.

Efter § 23, stk. 1, må forsøgsbehandling ikke gennemføres over for frihedsberøvede patienter. Dette gælder, uanset om de pågældende patienter samtykker i at medvirke til forsøgsbehandlingens gennemførelse. I givet fald må frihedsberøvelsen bringes til ophør, før patienten kan medvirke.

I § 23, stk. 2, opstilles den regel, at forsøgsbehandling heller ikke må gennemføres med tvang over for frivilligt indlagte patienter. Tvang skal her forstås i overensstemmelse med definitionen i § 1, stk. 2, men det forudsættes, at der i almindelighed indhentes et egentligt samtykke fra patienten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under pkt. 4.

Til kapitel 8

Patientrådgivere og patientråd

Til §§ 24–29

Til afløsning af den eksisterende tilsynsvægerordning foreslås etableret en ordning med lønede patientrådgivere.

Efter lovforslagets § 24, stk. 1, skal der automatisk og obligatorisk ske beskikkelse af patientrådgiv-

ver i alle tilfælde af tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse og tvangsbehandling, uanset om patienten har anmodet om en sådan beskikkelse. Ved anden form for tvangsanvendelse, dvs. tvangsfiksering, jf. § 14, fysisk magtanvendelse og beskyttelsesfiksering, jf. §§ 17 og 18, skal der kun beskikkes en patientrådgiver, hvis patienten selv fremsætter begæring herom. Beskikkelsen er ikke fakultativ i den forstand, at det tilkommer den vagthavende sygeplejerske eller andre at skønne over, om begæringen er mere eller mindre velbegrundet. Når en begæring er fremsat af patienten selv, skal beskikkelse straks finde sted.

Forslagets § 24, stk. 2, og § 26, stk. 1, indeholder en beskrivelse af patientrådgiverens opgaver, der i almindelighed forudsættes at kunne løses inden for 4–6 timer pr. uge.

Patientrådgivere antages efter ansøgning af statsamtmanden, som udarbejder en fortegnelse over de antagne patientrådgivere, der fordeles mellem de enkelte psykiatriske afdelinger i statsamtet.

Patientrådgiverne tænkes navnlig rekrutteret fra personale med ansættelse i sundheds- og socialsektoren i vid forstand. Også andre interesserede bør dog kunne komme i betragtning f.eks. præster, psykologer, lærere og andre, der må anses for særligt egnede.

Beskikkelsen i det enkelte tilfælde sker ved, at den vagthavende sygeplejerske fra den fortegnelse, som statsamtmanden har udarbejdet over antagne patientrådgivere, udtager den patientrådgiver, som står for tur. Beskikkelsen sker i almindelighed ved telefonisk underretning til patientrådgiveren, men skal efterfølgende bekræftes skriftligt.

Fremsætter patienten begæring om at få en anden patientrådgiver, som er optaget på fortegnelsen, beskikket, skal en sådan begæring så vidt muligt tages til følge, jf. § 25, stk. 3. Er der tale om en anmodning om at få en allerede beskikket patientrådgiver udskiftet med en anden, der er optaget på fortegnelsen over patientrådgivere, bør anmodningen dog kun imødekommes, hvis dette er rimeligt begrundet.

Medens den vagthavende sygeplejerskes og overlægens beskikkelse i medfør af henholdsvis § 25, stk. 2 og 3, altid vil ske i henhold til listen over faste patientrådgivere, kan andre end disse godt beskikkes som patientrådgiver af statsamtmanden i henhold til patientens udtrykkelige begæring, jf. § 25, stk. 4.

I disse tilfælde vil der dog altid ske en foreløbig beskikkelse af den patientrådgiver, der efter § 25, stk. 2, står for tur. Denne fungerer, indtil statsamtmanden har truffet afgørelse om, hvorvidt patienten